

Organisasjon for Norske Fagskolestudenter

Deres ref: 20/4782

Vår ref: 2103-1

Dato:

Høringsvar «Forslag til endringer i reglene om å kombinere dagpenger med opplæring og utdanning»

Organisasjon for Norske Fagskolestudenter (ONF) takker for muligheten til å komme med høringssvar til «Forslag til endringer i reglene om å kombinere dagpenger med opplæring og utdanning».

Generelle betraktninger

ONF støtter intensjonen om at regelverket skal fremme aktiv arbeidssøking og har samtidig forståelse for ønske om å forhindre at dagpenger blir et alternativ til lånekassen, eller annen finansiering av utdanning. Det er svært positivt at det foreslås endringer i reglene for å åpne for å kombinere dagpenger med opplæring og utdanning. ONF ønsker å understreke at aktiv arbeidssøking ikke må gå på bekostning av allerede påbegynt utdanning.

I forslaget for å kombinere dagpenger med utdanning er høyere yrkesfaglig utdanning (HYU) plassert sammen med videregående opplæring. I dette tilfellet støtter ONF vurdering, selv om høyere yrkesfaglig utdanning i andre sammenhenger har sin naturlige plassering sammen med annen høyere utdanning.

Flere av våre medlemmer faller utenfor dagens ordning. Det må finnes mekanismer som ivaretar arbeidende studenter som permitteres eller mister sine stillinger. Dette vil bl.a. forhindre uønsket frafall og dermed sørge for at studenter blir kandidater som kan bruke sin kompetanse i arbeidslivet.

I lov om høyere yrkesfaglig utdanning står det i § 4 at fagskoleutdanning er høyere yrkesfaglig utdanning. ONF anbefaler gjennomgående bruk av høyere yrkesfaglig utdanning (alternativt: HYU) i teksten for å tydeliggjøre for leserne hvilken utdannelse høyere yrkesfaglig utdannelse er.

Organisasjon for Norske Fagskolestudenter

Høyere yrkesfaglig utdanning – skreddersydd for arbeidslivets behov uten krav til ytterligere opplæring.

ONF er svært positive til mange av de foreslåtte endringene i regelverket. Samtidig ønsker vi å belyse egenarten ved høyere yrkesfaglig utdanning.

En av de viktigste årsakene til å endre dette regelverket er å sikre at studenter ved fagskoler kan fullføre en utdanning som arbeidslivet har behov for. ONF støtter derfor forslagene som gjør det enkelt for den enkelte å fullføre studiene sine. Dette hindrer uønsket frafall, som ofte er en stor påkjenning for studenten, og kostbart for samfunnet.

Utdanningstilbud i HYU kommer som konkrete bestillinger fra arbeidslivet og krever ingen ytterligere opplæringstiltak. Arbeidslivet får nytte av fagskolekandidatens kompetanse med en gang. ONF mener derfor det er viktig at regelverket endres slik at det er mulig å fortsette studiene samtidig med å motta dagpenger.

6.1 Formål med endringene i regelverket

ONF støtter særlig departementets forslag om at høyere yrkesfaglig utdanning kan, og bør, satses på som del av en effektiv arbeidsmarkedspolitikk. NHOs kompetansebarometer viser betydelig mangel på kandidater fra fagskoler i norsk arbeidsliv.

Økt bruk av høyere yrkesfaglig utdanning som arbeidsmarkedstiltak, kan bidra til at flere med yrkesfag får relevant ny kompetanse, samtidig som det fyller et behov i næringslivet.

I det videre, slutter ONF seg til departementets vurdering av at den detaljerte utformingen av dagens regelverk gjør at det kan være vanskelig for dagpengemottakerne å forstå hva slags opplæring Arbeids- og velferdsetaten kan godkjenne.

Under koronavirusutbruddet våren 2020, var ONF i kontakt med en rekke fagskolestudenter som nylig hadde blitt permittert. For mange av dem var Navs dagpengeregulering svært vanskelig å forstå, og et stort antall studenter falt ikke inn under noen av unntakene i det daværende dagpengereguleringen. Vi vet ikke hvor mange som sluttet på studiene, men tilbakemeldinger fra studenter og fagskoler tyder på at det var et betydelig problem.

Selv etter at det ble gjort hasteendringer i regelverket, er det vår erfaring at studentene i liten grad var kjent med disse endringene før mange av dem sluttet på studiene. Et enklere regelverk vil bidra til å unngå lignende situasjoner i framtiden.

Organisasjon for Norske Fagskolestudenter

6.3 Forslag om å tillate opplæring på dagtid

ONF støtter forslaget om å tillate opplæring på dagtid. Vi deler departementets betraktninger om at endringer i arbeidsmarked har gjort denne regelen mindre relevant. Mange høyere yrkesfaglig utdanninger er lagt opp for å tilpasses skift- og turnusordninger.

For eksempel er utdanning i petroleumsfag ofte lagt opp slik at man har intensiv undervisning i perioden studentene ikke er i arbeidsrotasjon. Denne opplæringen skjer i stor grad på dagtid, og muliggjør ofte en høyere studieprogresjon enn dagpengeregulverket har lagt opp til. Det er for eksempel svært mange tekniske høyere yrkesfaglig utdanninger som har 67 prosent progresjon kombinert med fulltidsarbeid.

ONF vil påpeke at dersom en utdanning er lagt opp til å kombineres med fulltidsarbeid eller tilnærmet fulltidsarbeid, vil det ikke være rimelig å anta at den samme utdanningen står i veien for å være reell arbeidssøker.

6.4 Forslag om å avgrense målgruppen for opplæring med dagpenger

6.4.1 Avgrensing mot delvis ledige og delvis permitterte

Departementet foreslår at adgangen til å kunne ta opplæring i dagpengeperioden forbeholdes helt ledige og helt permitterte. ONF støtter dette som hovedprinsipp. I flere bransjer som helse og omsorg og hotell og restaurant er det imidlertid mange deltidsansatte og mange er ansatt i små stillingsprosent. Derfor er det viktig å sørge for at personer ansatt i deltidsstillinger eller lav stillingsprosent ikke ekskluderes i ordningen.

6.4.2 Aldersmessig avgrensning

Departementet foreslår at det skal gjelde en nedre aldersgrense på 25 år for høyere yrkesfaglig utdanning og 30 år for annen høyere utdanning. For høyere utdanning er det imidlertid gjort et unntak for tilfeller der opplæring ble påbegynt før man ble ledig eller permittert. Det er ikke foreslått noe slikt unntak for HYU. ONF mener det bør være et slikt unntak også for fagskolestudenter.

Vi foreslår i likhet med Nasjonalt fagskoleråd, at dette punktet også legges til for høyere yrkesfaglig utdanning under i §4-3c: *Kravene om å ha fylt 25 år og om tre måneders forutgående arbeidssøkerperiode gjelder ikke for utdanning påbegynt før ledigheten eller permitteringen.*

Organisasjon for Norske Fagskolestudenter

6.5 Forslag om å videreføre søknadsplikten og innføre krav om godkjent opplæringsplan

ONF støtter forslaget om en forenklet godkjenningsprosess for høyere yrkesfaglig utdanning. ONF foreslår at man unngår å kreve individuell opplæringsplan (IOP). Isteden, bør man bruke utdanningsinstitusjonens studieplan (les også: studiebeskrivelse/studieplanbeskrivelse) eller tilsvarende dokument, for det gjeldende studiet. Disse planene/beskrivelsene bør omfatte bl.a. studiets oppbygning, forventet progresjon og forventet læringsutbytte gjennom læringsutbyttebeskrivelser (LUB).

ONF mener det overnevnte er tilstrekkelig for å sikre at fagskolestudenter tar en utdanning som arbeidslivet har behov for.

6.5.1 Konsekvenser av brudd på opplæringsplan

ONF støtter argumentene for brudd på opplæringsplanen, men understreker at det kan være gode grunner til forsinkelser og brudd på denne. Dersom dagpengemottaker kan fremlegge dokumentasjon på årsak til forsinkelse eller brudd på opplæringsplanen i form av f.eks. sykdom, mener ONF at det ikke bør få konsekvenser for dagpengemottaker.

6.6 Forslag om at dagpengereguleringens krav om å være reell arbeidssøker videreføres som hovedregel

ONF støtter i prinsippet kravet til å være reell arbeidssøker, noe som innebærer at en driver aktiv jobbsøking og har plikt til å takke ja til tilbudt arbeid, men mener det bør være meget tungtveiende grunner for å tvinges til å avbryte utdanning. En høyere yrkesfaglig utdanning svarer til arbeidslivets behov og gir høy yrkesdeltagelse. Det er derfor viktig at studentene får fullføre studiet.

Kravet om å være disponibel for arbeidsmarkedet i opplæringsperioden, kan i noen tilfeller ramme mulighetene for å fullføre høyere yrkesfaglig utdanning.

ONF mener at unntakene fra kravene om å søke arbeid som gjelder for grunnskole og videregående skole også skal gjøres gjeldene for deltakere som tar høyere yrkesfaglig utdanning.

Organisasjon for Norske Fagskolestudenter

6.7 Forslag om å innføre et krav om tre måneders innledende arbeidssøkerperiode.

ONF er positiv til unntak for personer som har påbegynt utdanningen før ledighet eller permittering.

Studiestart i høyere yrkesfaglig utdanninger er vanligvis én eller to ganger i året. ONF foreslår derfor at det innlemmes en unntaksregel der dagpengemottakere kan søke om å få begynne før det har gått tre måneder dersom alternativet vil være en å ikke starte på studiet fordi det stilles krav om å være aktivt arbeidssøkende.

Et av fortrinnene med den høyere yrkesfaglig utdanningssektoren er evnen til å opprette nye utdanningstilbud raskt. Fagskolene har det siste året begynt å tilby kortere moduler av et større utdanningsløp. Disse modulene blir opprettet på bestilling av, og utviklet i tett samarbeid med arbeidslivet. Modulene sikrer arbeidstakere den kompetansen de mangler for å kunne få nye jobber, og vil være et godt kompetansehevende tiltak som øker mulighetene for å komme tilbake i jobb. Det er derfor viktig at det innlemmes et unntak fra arbeidssøkerperioden slik at dagpengemottakere også kan søke på disse modulene.

6.8 Forslag til dagpengesats og mulighet for å kombinere dagpenger med støtte fra Lånekassen

Det bør ikke straffe seg å være fagskolestudent. Det er en svært arbeidsrelevant utdanning hvor tilknytningen til arbeidsliv er meget sterkt.

ONF støtter forslaget om å kombinere dagpenger med støtte fra lånekassen og at opplæring med dagpenger ikke skal begrense mulighetene til å søke støtte fra Lånekassen, så lenge reglene for inntektsavkorting gjelder.

ONF stiller seg kritiske til en reduksjon av dagpengesatsen. Dette vil fungere som insentiv til å ikke ta utdanning. En slik reduksjon vil derfor fungere mot sin hensikt med tanke på kompetanse hevende tiltak.

Som et alternativ til å redusere dagpengesatsen foreslår ONF heller å redusere stipendandelen fra lånekassen, dersom inntektsgrensen overskrides. Mange studenter i høyere yrkesfaglig utdanning går ned i stillingsprosent ved studiestart for å kunne fokusere mer på studiene. Det bør da legges til rette for at disse skal kunne ta studielån for å dekke inntektstapet i studieperioden.

Organisasjon for Norske Fagskolestudenter

6.9 Forslag til krav om redusert studieprogresjon

ONF støtter forslaget om at høyere yrkesfaglig utdanning kan gjennomføres på opptil fulltid. Utdanning ved fagskoler er ofte lagt opp på en slik måte at det er mulig å ta høy studiebelastning i kombinasjon med høy eller full arbeidsbelastning. Denne innretningen er utformet i samarbeid med arbeids- og næringslivet, og bør tas hensyn til. Det virker heller ikke rimelig at studenter som tidligere har kombinert høy arbeidsbelastning med høy studiebelastning, skal straffes for dette dersom de blir permittert.

6.10 Forslag til krav om opplæringens varighet

ONF støtter departementets forslag om at for gjennomføring av høyere yrkesfaglig utdanning tilpasses opplæringen varighetsbegrensningene i dagpengeregulverket. Opplæringens varighet i det konkrete tilfellet vil Arbeids- og velferdsetaten sammen med søker bestemme i forbindelse med arbeidet med opplæringsplanen. ONF vil understreke betydningen av likebehandling.

Med vennlig hilsen,
Organisasjon for Norske Fagskolestudenter

Henning Skau
Henning Skau
Nestleder

A. Thiren
A. Thiren
Politisk rådgiver

Organisasjon for Norske Fagskolestudenter
Kolstadgata 1
0652 Oslo
post@fagskolestudent.no

Telefon
458 42 743
Org nr.
988 804 094